

Cuvântul Ardealului

Apare afară de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L., iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an.

Alegeri sinodale

O circulară a ven. Consistor ne anunță noui alegeri pentru sinodul eparhial, cu finea lunei Martie.

Avem convingerea fermă, că de astădată nu se vor mai repeta scenele anarhice și revoltătoare, să vedem cea mai deșantată agitație și presiune administrativă, bătăi în naia sf. biserici, ordine către jandarmi și notari, — ca în trecut.

Deasupra intereselor personale și de partid, se ridică însăși interesul existenței bisericii noastre grav amenințată prin hărțuirile și frământările transpuse de pe terenul social și politic, pe terenul vieții bisericești.

Conducătorii actuali, bisericești și administrativi, vor împiedeca orice abuz, menit să atragă biserica în arena turburărilor vulgare. Trebuie lăsată cea mai liberă manifestare de interes față de organizarea noastră bisericească, o emulație morală neîmpiedecată a tuturor cari se interesează de problemele noastre bisericești.

O stângenie, presiune sau abuz de orice natură, înseamnă inaugurarea unui sistem, care ar aservi pentru totdeauna biserica,

intereselor personale politice sau administrative.

O constatare se impune, în preajma nouilor alegeri sinodale.

Candidările oficiale și neoficiale din trecut, alegerile efectuate au dovedit că foarte puțini din cei aleși în organizația noastră bisericească nu au avut nici un interes față de chestiile culturale-bisericești.

Nici o acțiune, nici o preocupare n'au arătat, din comisiunile consistoriale au lipsit în totdeauna.

E de dorit să se angajeze în primul rând acei, cari înțeleg, cunosc și voiesc într'adevăr să lucreze pe terenul bisericesc.

Singur meritul că aparține unui partid oarecare, fără a se interesa niciodată de vre-o chestie bisericească-culturală — nu mai poate fi titlu de deputat sinodal.

Preotul T.

Noul proiect de lege al chirilor

În cercurile guvernului se spune că noului proiect de lege al chirilor i-s-a dat forma definitivă.

Proiectul prevede mărirea chiriei, în proporție de 15 ori cea din 1916 precum și fixarea unui termen de prelungire a actualelor contracte pe timp de încă un an.

* Dureri mângălate — din oficiu

În ziua de 28 Februarie 1785, sub domnia regelui neîncoronat al Ungariei Iosif al II-lea au fost omorâți cu chinurile cele mai groaznice cei trei martiri eroi ai Națiunii Române, Horia, Cloșca și Crișan, fiind trași la roată de către răzburarea criminalilor oropșitori ai neamului, — ungurii.

Fapta și numele Lor s'au înscris cu litere de aur în istoria românilor. Pe pământul eliberat de sub jugul asupririi, în memoria lor, recunoștința națională a încercat a eterniza măreața lor faptă, prin denumirea străzilor din diferitele orașe, chiar și în vechiul regal.

Însă acum, când, aceste rânduri le sacrificăm întru pomenirea lor, cu rușinare, însă potrivit adevărului suntem constrânși, a recunoaște următoarele greșeli grave și jignitoare, comise din partea acelor, cari după preluarea imperiului, au fost încuviințați a face numirea străzilor, în locul numirilor ungurești și au și făcut, din oficiu... și prea pripiti.

Oricine poate constata că, în fiecare oraș din Ardeal sau Banat, (zic și în v. regal) s'au numit străzi, pe numele acestor trei martiri, Horia, Cloșca și Crișan; însă oricine poate constata și aceea că, în toate orașele și îndosebi la noi în Ardeal, s'a profanarea numele sfânt a lor, căci, — celor cari, s'au jertfit cu moartea cea mai groznică pentru idealul național, — celor cari au fost pregătitorii izbăndei noastre și războiul mondial, cu acărui nume s'au însufleșit și porclit trupele desrobitoare, — nu li-s'a dat onoarea cuvenită, căci, în aproape

toate orașele din Ardeal, numele lor, au fost date străzilor celor mai ascunse, unde nici onoare nu le face și nici macar numele lor nu vor fi cunoscute astfel!

Dacă examinăm aceeași constatare și ne referim chiar la municipiul Arad, fixăm aceeași părere... cu părere de rău.

Recunoaștem necondiționat, ce este de recunoscut, celor, cari s'au distins prin jertfele de diferite soiuri aduse pe altarul Patriei noastre, prin fapte politice, filantropice etc... însă credem că, în comparație cu cele înscrise în istoria Neamului despre acești trei martiri eroi, li-s'ar compele întâietatea acestor trei!

Să răsfoim istoria, să le cunoaștem lor, și tot atunci să cetim și cele ce s'au scris despre ceilalți acărui nume poartă străzile, și vom ajunge la părerea că, într'adevăr, mare nedreptate li-s'a făcut!

E ușor de reparat totul și nu se cere decât o voință de a hotărî și a dispune în consecință, și atunci, cei trei eroi martiri trași la roată, Horia, Cloșca și Crișan, vor primi mângăierea durerii lor, într'adevăr și nu, — din oficiu, cum s'a făcut cu pripeala și poate nici din reavoință, în ziua bolezelui străzilor din Arad și din toate orașele a ținuturilor alipite.

Memoria Lor și slima noastră împreună cu recunoștință, față de Ei, așteaptă rezultatul aprecierii celor cari sunt chemați și pot cu ușurință a îndeplini cele cerute aici.

Așteptăm și suntem convinși că se va face rehabilitarea!

Sextus.

„Taica Axentie“

— Amintiri —

Mult mă mir cum de se vorbește atât de puțin despre Ion Axentie Severu, viteazul prefect din 1842—49, care în fruntea legiunii și gloatelor sale de atâtea zeci și sute ori și-a expus viața pentru neamul său, a luat parte după revoluție aproape la toate mișcările mai însemnate politice și culturale românești, a trăit om cinstit și a murit sârmă. Deși n'a fost chiar lipsit pământului, dar n'a fost ceea ce putea, să fie dacă și-ar fi schimbat pe-nele și cu oportunism ar fi știut agoniși mijloace de a și îndulci bătrânețele. Așa era odată, pe când azi mulți nu prea înțeleg cum poate cineva să trăiască fiind dâr și consecvent la severe principii de viață.

De câte ori se scrie și vorbește despre luptele de desrobire din 1848—1849, e pomenit aproape tot singur Iancu, și numai pe al doilea plan și Axentie. Doar poporul îi pomenea și i cânta mai înainte pe amândoi tot laolaltă: „Iancu și Axentie“. Nu înțeleg cum deodată Axentie a trecut cu totul în umbră. Admițând că Iancu a avut pregătiri și cunoștințe mai extinse, a mănuit mai abil politica, a avut și orizont mai larg; trebuie să recunoaștem

însă că pe Axentie îl aflăm totdeauna unde primejdia e mai mare, el merge neînfăcut în fruntea oamenilor săi, îi directivează și îi îmbărbătează, dând însuși pildă de cel mai mare eroism. Cred că nu greșesc dacă mi-i înfățișez așa: Iancu mai mult bărbat politic, Axentie comandant temerar; Iancu conducător sufletesc, Axentie figură de erou; Iancu reprezentantul energiei psihice, Axentie îndrumătorul forței fizice.

Pentru ce să nu fie ridicat deci și Axentie pe pedestalul ce i revine? Și dacă poate vorbesc preocupat de anumite considerații personale, atunci pun cel puțin întrebarea: Pentru ce Axentie se dă uitării? Am avut noi atât viteji de talia lui, încât ne putem permite luxul de a nu-l considera cum merită? Mi-e greu s'o spun că nu demult vorbind cu un tânăr de-ai noștri, la întrebarea mea dacă știe bine cine a fost Axentie, mi-a mărturisit că numai după nume îl cunoaște, altfel n'a auzit și n'a cett nimic despre el.

În fine nu mi arog nici dreptul nici competența de-a hotărî dacă Axentie ocupă sau nu locul ce i se cuvine în istoria noastră națională; ci vreau să

împărtășesc aci numai unele impresii și amintiri din timpul când am avut nenorocire să l cunosc de aproape pe neînfăntul lup alor de odioasă.

Între anii 1892—96, cât am fost colaborator intern, împreună cu prietenii mei Grigore Maior și Traian Pop, la „Gazeta Transilvaniei“ în Brașov, cel mai zelos și credincios vizitator al redacției era bătrânul Axentie, care venea aproape zilnic la noi, ori în societatea regretatilor Nic. Petra-Petrescu, prof. I. C. Panțu, Andreiu Bărsănuș, ș. a. ori și singur. Parcă-i văd cum intra pe ușă: Om înalt și spătos, cu păr, mustață și barbă, căruntă; deși pășea cam „trăgând al lui picior“, totuși încă figură impunătoare, cu ochi frumoși și expresivi, cari știau să privească cu blândețe, dar să și fulgere crunt de după sprâncenele stufoase.

„Bună ziua, fraților! — „Bine ai venit, taica Axentie, poftim zărele cele mai proaspete“. — „Ce minciuni ne mai aduc?“ întrebă bătrânul, râzând și așezându-se într'un jalt. Se apuca apoi de cetire, era doritor să știe toate și să fie în curent cu cele ce se întâmplă aproape și departe. Mai injura câte una, făcea câte-o observare hazlie și pleca, zicând că nu vrea să ne deranjeze. Erau zile când stătea cu orele la noi și, dregând politica națională, discuta înloc cu șeful nostru Aurel Mureșianu.

La redacție nu prea era puțină să stăm mult de vorbă, o făceam însă seara, la căsina ori mai bine Dumineca, după masă. Simțiam cum se apropiă de mine, mă lua de mână și apoi șoptindu-mi: „Aide nepoate, să mai vorbim de ale noastre“, mă ducea într-o cameră laterală, unde nu era nimeni. Ne așezam pe un fotoliu și apoi pornea discuția și tăifosul. Îi plăcea să audă tot ce i știam spune despre cunoscuți și întâmplări din ținutul nostru născădean. Mă întreba ce mai face Vicarul, moșu Porcius și Chimu (Ioachim Mureșanu) și Vasile Petri; ce e nou pe la liceu, prin județ, ce oaspeți știau la băile din Sângeorz, ș. a. Se interesa mult de toate afacerile și isprăvile grănicerilor someșeni, iar după ce îi făceam raport amănunțit, urma pentru mine partea cea mai instructivă a conservăției, când veneratul septuagenar își deschidea traista cu amintirile din 1848—49. Povestea bine și îl ascultam cu mare plăcere.

„Ei nepoate“, îmi spunea odată „ce timpuri mai erau când nu puteai nici visa cu ce te așteaptă ziua de mâine, și nu era nici un moment sigur de viață. E ușor să se facă azi critică, ba că una, ba că alta s'a întrelăsat ori nu s'a pregătit și isprăvit cum trebuia să se facă. Iacă numai una să ți spun: Aveam sub comanda mea oameni în cari clocotea sângele de sufo-

Un cuvânt la bugetul Municipiului Arad

— In atențiunea onor. Consiliu Comunal —

In numărul nostru de azi reproducem datele ce le-am putut semna din bugetul Municipiului Arad și ne grăbim a întâmpina Onor. Consiliul Municipal, cu rugămintea, să nu omită a se îngriji și de refacerea părților din periferia orașului, unde nici pavage nici apă nu este.

In aceste locuri, lumea umblă în noroi până'n gât și nenorocoșii locuitori ai acestor ținuturi sunt siliți a purta apa necesară la gătit, spălat, etc., din a doua și a treia stradă! — (E trist!)

Ferească bunul Dumnezeu, de un

incendiu, că nu-i scăpare! — Un strop de apă nu găsești în apropiere!

Mai rugăm încă Onor. Consiliu, să nu uite a se îngriji și de azilul infirmilor (str. Fabriciei), ce are un aspect foarte respingător, par'că ar fi un atelier de fierărie, așa 's de cerniți pereții, fumul ese prin geam și... vai și amar, în afară de una sau două locuințe splendide cari, cu o disonanță bătătoare, lănește simplitatea extra redusă a edificiului și a trisților infirmi găzduți acolo. M.

Nimic nu scapă cu vedere ochiului observator al dnei Cantacuzino: instituțiile de binefacere, școlile, întreaga viață familială și publică a muncitorilor și a clasei bogate, în concepția materialistă americană, sunt analizate și trecute prin spiritul critic al dnei conferențiere. După descrie cu multe amănunte orașele colozale Washington și New-York, vorbește cu multă bunăvoință și simpatie de negrii Americii, cari în vârtejul civilizației înalte a Americii, trăiesc în mediul și civilizația lor proprie.

Nu putea să treacă prin America fără ca să viziteze coloniile fraților noștri de acolo, cari nu și lasă obiceiurile și graiul din patria lor mamă; organizațiile culturale și sociale ale românilor din America sunt înfloretoare și dau dovadă de spiritul de conservare a neamului nostru, care în orice împrejurări își păstrează individualitatea lui.

Dna conferențiară încheie spunând că pe unde a umblat nu a văzut o țară mai frumoasă ca a noastră și un popor mai bine dotat dela natură de cât poporul nostru.

Mulțumește apoi reprezentantelor asociațiilor de binefacere minoritare, cari au asistat la conferința dnei Cantacuzino. Timp de două ore, printr-o expunere elegantă și sugestivă întretesută cu sfaturi practice pentru noi, dna Cantacuzino a ținut încordată atențiunea auditorului, care a răsplătit o prin lungi și repetate aplauze.

I. Todea.

Concertul religios cultural împreunat cu dans din Casa Națională

În ziua de 5 și 6 Martie a. c. în sala »Casei Naționale«, din str. Dobanților s'a ținut o foarte frumoasă serbare religioasă culturală împreună cu dans. La aceasta frumoasă petrecere populară, între cei mulți prezenți, am remarcat pe nobila doamnă română dna Cantacuzino care prin prezența dsale a ridicat mult nivelul acestei petreceri populare, apoi pe dna și dl V. Boneu, prefectul județului, dl St. Angel, primarul orașului, dl dr. Boneas, dl dr. Dante Gherman, dl dr. Bojoc, dl dr. Velicu etc.

Serbarea și-a luat început cu corul »Pe tine Te lăudăm, dirijat cu multă pricepere de către vrednicul preot N. Băru, a urmat apoi, o frumoasă cuvântare a dlui paroh C. Turic, care a vorbit despre înființarea »Casei Naționale« scoțând în relief meritele neperitoare a lui V. Oncu, fondatorul »Casei Naționale«, »Balada« de Porumbescu, cântată la pian și la vioară de către simpaticele dsre S. Băru și A. Pop, au stârnit aplauze

frenetice. »O seară din Strengărești«, oper. de Heinze, a fost foarte slab interpretată. După pauză — corul a cântat — »Furtuna«, apoi a urmat la program frumoasele dansuri naționale »Lugojana« și »Severineanca« care au stârnit aplauze puternice asemenea »Mureșanca« și cântecul »Arcanul«. Piesa »Timory« și »Așa a fost să fie« de A. Țințariu, au fost slab interpretate. Credem că ar fi fost mai logic, să se aleagă piesă mai instructivă pentru popor din care să tragă oareșcareva folos ele, nu ca cele reprezentate. De altcun suntem mulțumiți de inițiativa frumoasă, vrednică de lăudat a pârnenilor și le urăm din inimă progres în viitor pentru răspândirea culturii naționale.

Serbarea a continuat cu dans, la cea mai bună dispoziție până în zori.

„Cântarea României“ la Roma

Societatea »Cântarea României« a dat Miercuri seara un concert în sala »Supercinema«, în fața unui numeros public. Concertul a obținut un mare succes, subliniat de întreaga presă. Membrii societății au plecat eri spre Neapole.

Spectacolele zilei

Teatrul orașenesc.

Marți: La orele 8 seara comedia »Nu mănsor«.

Miercuri: »Contesa Marija«, operetă.

Joi: »Roata norocului« operetă. (Premieră).

Vineri: »Roata norocului«, operetă.

Sâmbătă d. m. la orele 3 și jum. operetă; »Prințesa circului«. (Prețuri pe jumătate).

Sâmbătă seara la orele 8 și jum. »A iubi«, dramă (cu concursul artistului Francisc Tăray).

Duminică d. m. la orele 5 operetă »Chopin«. (Prețuri reduse).

La orele 6 »Fabricantul de fier«, dramă (cu concursul artistului Francisc Tăray).

La orele 8 și jumătate seara »Soldatul necunoscut«, dramă (cu concursul artistului Francisc Tăray).

Luni la orele 8 seara »Locul morții«, dramă (cu concursul artistului Francisc Tăray).

Cinema Apollo.

»Dramă între culise« și »O lună de miere nostimă«.

La orele 4 și jumătate, 6, 7 și jumătate și 9 seara.

Cinema Urania.

»Trandafirii morții«.

La orele 4 și jumătate, 6, 7 și jumătate și 9 seara.

Importanța rolului României în războiul mondial

Apelul disperat al generalului Hötendorf —

Ziarele germane au început publicarea scrisorilor defunctului general Conrad von Hötendorf — fost șef al marelui stat major austriac în timpul războiului mondial — adresate generalului von Bolfras, șeful cancelariei militare a împăratului Franz Iosef.

Următoarea scrisoare, dată din Teschen, 21 Iunie 1915, constituie un document prețios, cu privire la importanța rolului României în războiul mondial:

...Dacă nu voim să intervină o situație, care ar putea nimici succesele noastre actuale și să înlesnească ofensiva rușilor, ceea ce ar da războiului o întorsătură defavorabilă nouă, este

absolut necesar să atragem România acum de partea noastră, în sensul unei intervenții active împotriva Rusiei. De aceasta depinde acum soarta noastră. Și de aceea trebuie să procedăm fără zăbăvă, fără a ține seamă de considerațiuni meschite; trebuie să procedăm de acord cu Germania, care va trebui să coopereze în stil mare din punct de vedere financiar.

Sunt perfect orientat că Germania cunoaște pe deplin primejdia, ce ne amenință — adică și Germania — dacă România nu intervine acum în mod decisiv aiături de noi, sau dacă s'ar îndrepta împotriva noastră.

MISCAREA CULTURALA

Conferința dnei Alexandrina Cantacuzino

Duminică în 6 Martie cor. înaintea sălii pline a Palatului Cultural, dna Cantacuzino, prezidenta »Societății ortodoxe«, a ținut o foarte interesantă conferință, vorbind despre călătoria ce a făcut-o dsa în America.

Doamna conferențiară începe cu impresiile ce i le dă omului, plutirea pe imensitatea mării, într'un transatlantic cu tot confortul de pe uscat. Mai întâi vizitează Canada cu toate instituțiile din orașele principale, descriind cu o intuiție admirabilă tot ce a văzut în această țară latină de peste Ocean, unde spiritul latin cu puterea

lui de creație, de eleganță și de finețe este imbinat cu spiritul practic medotic și de întreprindere a spiritului anglo-saxon. Cât bine s'ar face țării noastre dacă s'ar trimite tineri români în această țară să studieze agricultura, care aci a ajuns la cea mai înaltă a ei dezvoltare.

Înainte de a trece Statele-Unite dna Cantacuzino vorbește despre fenomenul unic al naturii, care este cataracta Niagara.

Aici este cea mai mare instalație electrică din lume, care transformă prin mitea inventivă a omului grozava forță a naturii — în curent electric, ca să pună în mișcare sute de trenuri și fabrici.

rințele ce au îndurat multe zeci de generații; oamenii cei mai pacinici acasă, dar acum porniți la război. Iți poți închipui ce tactică trebuia să observ și aplic, ca deoparte să nu se moaie și să nu-și piardă curajul, de altă parte să nu deralizeze la sălbătăcii și cruzimi nedemne. E ușor să mă înjur și po-negresc d'alde Teleki și Kemény în »Cartea neagră«, numindu-mă călău și făcându-mă responsabil pentru unele atrocități inevitabile, comise și de oamenii noștri. Dimpotrivă, ar trebui să-mi mulțumesc de o mie de ori pentru cele ce nu s'au întâmplat, dar ușor putea să se întâmple cu toți conaționali lor. Oare ce era dacă nu făceam nimic alta, decât lăsam frâu liber patimii oamenilor, cari au suferit atâtea nedreptăți, batjocuri, bătaii, chinuri și omoruri de tot felul din partea stăpânilor asupritori și a nemeșilor nemiloși și tirani?

În mai multe rânduri l-am întrebat de amănunte cu prilejul ruperii liniei honvezilor, cari blocau Alba Iulia, unde Axentie, după spusa martorilor oculari și soților săi de lupă, a dat pilde de adevărat eroism roman; apoi de incendiarea Aiudului, cu care mulți dușmani îl acuzau pe nedreptul, ceea ce el a dovedit în »Răspunsul la cartea neagră a baronului Stefan Kemény«. Țiu minte că odată, vorbind despre întâmplarea aceasta, mai lată mînios

exclamă: »Nu le-am dovedit cu totfelul de documente, chiar și cu al primăriei din C. că n'am avut parte la acel trist eveniment?« Apoi continuă cu un surâs discret: »Puteam să fiu atât de negalant să invoc ca martor pe preoteasa reformată din C., la care am fost găzduit în noaptea în care s'a întâmplat nenorocirea, ca ea să spună cum mi a gătit cina, mi-a încălzit vinul, etc. etc?«

De altădată mi-a povestit cum într-o zi, fiindu-i puscă calul era aproape să fie prins lângă Alba Iulia de honvezi, și a scăpat numai așa că unul dintre bravii săi lănceri, văzându-l în primejdie i a cedat calul și încă i-a ținut și scara să poată sări mai repede în șea. Toți milițienii îl stimau și iubeau, cu toate că de multe ori trebuia să fie foarte strict cu ei.

Cu multă mahnire și amărăciune vorbea despre cele întâmplate după revoluția din 1849, zicând adeseori: »Pe noi Români toți ne-au înșelat«. Chiar și decorațiile ce i le-au conferit împăratul Franz Iosef și Țarul Rusiei foarte arareori, și și atunci nu numai la insistența soției sale, le ațărna la piept. Dimpotrivă însă cu plăcere și cu mândrie releva raporturile prietenești ce l-au legat de toți fruntașii contemporani ai neamului nostru, începând cu arhierii Șulțiu și Șaguna, apoi cu Cipariu, Mo'dovan, Barț, br. Pop, Raț,

etc., și multe planuri ce urzau ei împreună spre binele poporului românesc.

În anul 1896, fiind scriitorul acestor știri numit profesor la liceul din Năsăud, am plecat din Brașov acasă, unde în anul următor am primit dela venerabilul general — cum îl intitulasem eu — această semnificativă scrisoare:

Brașov, 19/II 1897.

Nepoate Șotropa,

Nu mai țin minte, mai erai pe la noi când am început a publica eu »Răspunsul la cartea neagră« în foiletonul »Gazetei«. Atât cred că știu că eu nu am lucrat pentru plată și nu am avut cuget să scot Răspunsul în broșură.

Am făcut-o la provocarea lui G. P., D. și a unor profesori, dintre cari cel dintâi îmi dădu mâna și se leagă că-mi va plăti tiparul.

Eh și! Aici șapte zile prezentându-i în persoană primul exemplar eșit dela compactor, crezi că m'a întrebat cât costă tiparul sau compactatul? Vorbă să fie! Uitat, și eu sunt mult mai delicat decât să-i spun că »promisum abit in debitum«.

Iacă pentruce am plecat la cerșit și am început a expeda câte 26 exemplare la amicii și cunoscuți despre cari am convingerea că mă vor ajuta ca să pot plăti la prima Martie 40 flor. numărați la compactorul.

Te am numărat și pe Dia între acei binevoitori cunoscuți, și Te rog împarte cele 25 de exemplare oarecum »ex officio« la dñii profesori pe cari îi salut, la dñii puțini ofițeri pensionați cari cred că se vor bucura celind multe bune și frumoase care îi privește. Iară exemplarele care nu le vei putea desface în 10—15 zile dimpreună cu banii ce vei primi pentru cele desfăcute, trimite le la al Vostru stimător moș

Axentie Severu.

Un exemplar Ți l-am închinat Mării Tale!

Iată, au trecut de atunci aproape trei decenii. De mult au plecat dintre cei vii și viteazul Axentie și înțeleptul Aurel Mureșianu, dar și soții mei de muncă Gr. Maior și Tr. Pop. De câte ori mă transpun cu gândul în vechia redacție a »Gazetei« între foștii mei prieteni, ori răsfoiesc scrisori din timpuri trecute, totdeauna cu drag îmi aduc aminte de taica Axentie; și m'am bucurat mult când am cetit deunăzi în ziare că tinerii universitari ai cercului cultural »Valea Târnavelor« aranjează în Cluj o serată, și venitul ei îl destina pentru ridicarea unui monument eroului târnovean Axentie Severu, în satul său natal Frăua.

Virgil Șotropa.

INFORMATIUNI

Insemnătatea istorică a zilelor

În ziua de 6 Martie prințul Jork și regele Eurich al VI au început să se războiască împreună, continuându-se aceasta timp de 30 ani.

Istoria Angliei a poreclat această războire între conducătorii țării de „războiul trandafirului alb și roșu”.

În acest războiu intern al Angliei au căzut peste 1 milion oameni și între ei 80 prinți ai Angliei.

La 7 Martie 1815 marele Napoleon, întorcându-se din Elba, este primit cu mare fast în orașul Grenoble.

Aici, generalul Labedoyère, trece de partea lui Napoleon, fapt, ce a provocat câștigarea decisivă a recunoașterii marelui militar genial.

În ziua de 8 Martie 1785 s'au făcut cele mai multe arestări în țara lui Horia, Cloșca și Crișan, cari au fost executați, trași la roată de unguri la 28 Februarie 1785.

Di ministru Goldiș

eri a avut o lungă consfătuire amicală cu dl general Averescu.

In ședința de azi a Camerei

s'a votat cu unanimitate proiectul de lege, în care se dă familiei nenorocului maior Sănătescu o pensie viageră și despăgubiri.

Precum se știe acest maior, a fost victima unei catastrofe căzând cu aeroplanul său, la pământ, pe când se întorcea în țară din Anglia.

Corpul defunctului a fost transportat în țară, pe spesele Ministerului de Războiu.

Prin moartea maiorului Sănătescu am pierdut pe unul din cei mai distinși piloți ai armatei noastre.

Legea pentru accelerarea proceselor

va fi scoasă în curând din vigoare, căci zice dl ministru Cudalbu — prin modificări sau inovațiuni aduse legii, nu se poate obține nici un rezultat bun.

Ofițeri germani. în serviciul Sovietelor

„Petit Journal”, a fost informat din Moscova că, Comisarul marinei sovietice Miclovics, a încheiat un contract cu guvernul german, pentru reorganizarea flotei submarine germane. Pentru acest scop, 40 ofițeri germani din marina militară și numeroși ingineri au intrat în serviciul sovietelor.

Târgul de mostre din Viena

Camera de Comerț și Industrie aduce la cunoștință celor interesați, că legitimațiile de călătorie pentru târgul de mostre internațional din Viena se pot căpăta în biroul Camerei.

Sinucidere

Din Timișoara ni se anunță că elevul din clasa 5 normală Ion Bucșan, în etate de 17 ani, fiind eliminat până la sfârșitul anului școlar pentru abateri, s'a sinucis, spânzurându-se de un pom din grădina școlii.

Nenorocire

Iohan Zulu, lucrător la uzina electrică din Timișoara, pe când lucra la acumulatorul principal, a fost electrizat și a murit pe loc.

În atenția publicului

Se încunoștințează onor. public, că în ziua de Marți, 8 Martie a. c. orele 9 seara până la orele 6 dimineața, pentru repararea țevii principale de apă, servirea apei va sista în întreg orașul.

Chemarea dlui dr Lupa

Dl dr N. Lupa, a lansat o chemare către cetățenii României. În această chemare, dsa — după ce face un istoric al muncii depuse pentru înțelegerea partidului țărănesc — arată consecințele fuziunii cu partidul național sub președenția dlui Iuliu Maniu. Aceste constatări l'au convins de necesitatea reînființării vechiului partid țărănesc.

În chemare expune ceva mai evident gândurile dsale în ce privește chestiunile care agită țara, chestiuni, pentru a căror rezolvire formulează un program.

Președintele Massaryk

a fost sărbătorit în întreaga Cehoslovacia. Toate ziarele îl preamăresc.

Și ziarele „Ceh” și „Norodni Listi” s'au împăcat precum se vede cu președintele Massaryk ce se datorește faptului că în timpul din urmă președintele a aplanat conflictul cu Vatikanelul.

E aproape sigur că, în alegerea de președinte, ce se va face în luna Mai a. c. Massaryk nu va avea contracandidat.

Comitetul central pentru ajutorarea sinistraților

a organizat loteria sinistraților cu 3719 câștiguri și 2 premii în valoare totală de 10.200.000 lei și anume:

1 premiu de	2.500.000 lei
2 „	1.500.000 „
1 câștig de	1.000.000 „
1 „	500.000 „
2 câștiguri de	200.000 „
5 „	100.000 „
10 „	50.000 „
20 „	20.000 „
60 „	10.000 „
120 „	5.000 „
500 „	1.000 „
3000 „	400 „

În cazul cel mai norocos se poate câștiga:

5.000.000 lei, 3.500.000 lei, sau 2.000.000 lei.

Costul a 1/2 loz este de 25 lei.

În provincie, lozurile se găsesc de vânzare la bănci, case de schimb, Comitetul Județean de ajutorarea sinistraților (prefecturi) și Subcomitele Comunei de ajutorarea sinistraților (primării).

Tragerea se va efectua în ziua de 11 Septembrie 1927, la București.

Evreii emigrează din Palestina

Cu vaporul „Dacia” au sosit din Palestina, în transit pentru Polonia, 150 emigranți evrei.

Ei au părăsit Palestina din cauza lipsei de lucru.

x Măestrul Pellegrini deschide un nou curs de scrimă pentru începători și înaintați, de ambele sexe, dela 1 Martie—1 Iunie. Inscriserile se pot face zilnic în orele 9—12 a. m. și 3—7 d. a. în suferanul Palatului Cultural.

—o—

CINEMA ELISABETA.

Azi după masă punctual la orele 6, 7 jum. și 9 seara

Pestele (întreținutul)

Cel mai senzational film social de astan. În rolul principal: RICHARD DIX.

De mâine
LYA MAR și ALFONZ FRYLAND
Vine! MANON LESCAUT. Vine!
Film universal.

Cronica sportivă

AAC — Olympia 6:3 (3:3)

Duminecă în ziua de 6 Martie a. c. s'au întâlnit pe terenul AAC, echipele AAC—Olympia, din care luptă a eșit învingătoare echipa cu mai mare noroc AAC. Jocul a început prin atacurile vehemente ale echipei Olympia, care a jucat cu o ambiție demnă de lăudat pentru cele două puncte, norocul însă n'a favorizat-o. În minutul a 7-a se naște primul goal, prin Duffner care cu mingea primită dela Kelly înaintază, și din greșeala becilor, plasează un goal în poarta lui Olympia. (1:0) La acest goal Olympia răspunde cu un atac vehement strâmtorind pe AAC la poartă prin Barbu Il reușește a câștiga un corner, pe care Crișan îl valorizează în goal. (1:1) În minutul al 16-a dintr'un fault contra lui Olympia din greșeala lui Piegl AAC câștigă goalul al 2-a (2:1). Peste 2 minute, Kelly plasează mingea lui Duffner, care deaproape marchează goalul al 3-a (3:1). Deabia se începe jocul, Barbu Il la însușirea publicului, care era pe partea lui Olympia, înaintază cu viteză la poarta lui AAC însă este împedecat de Szabo: Arbitrul condamnă 11 din care Barbu Il marchează goal (3:2) În minutul al 44-a din corner, Crișan egalizează (3:3) Repriza II se începe cu atacurile fără rezultat a lui AAC. În minutul al 14 din corner, AAC prin Kelly, marchează goalul al 4-a (4:3) În al 23 minut din ofsaid, Kelly marchează al 5-a goal (5:3) Jocul continuă cu mare vehemență, Olympia se vede un adversar egal cu AAC până ce în al 37-a minut, Palinkas din 11 marchează goalul al 6-a (6:3). Tot timpul jocului Olympia a fost egală lui AAC. A jucat cu multă voință și ambiție și dacă norocul i-ar fi favorizat puțin, rezultatul ar fi fost surprinzător, din Olympia

am remarcat pe Barbu Il, Crișan, Palmay și Dobos. Din AAC. numai Pálinskás și Pfeifer a corespuns. Arbitru: Vaján Titi.

AMTE — Hakoah 7:0 (1:0)

Echipa șampioană AMTE așa să vede că și-a răzbunat învingerea ireală din săptămâna trecută, bătând pe Hakoah catastrofal. După repriza I-a AMTE înaintază la poarta lui Hakoah și în minutul al 9, în 18, 28, 32, 39 și 49-lea minut plasează seria de goaluri în poarta lui Hakoah. Arbitru: Fövényi.

Gloria CFR. — ATE 1:1 (0:0)

Rezultat măgulitor pentru ATE, care reușește să egalizeze goalul primit dela Gloria, care azi a jucat cu mare indispoziție.

Kinezul — Rapid 9:4 (4:0)

TAC — TMTE 4:1 (1:0)

Polltechnica — Banatul 2:1 (0:0)

RMS — Victoria 1:1 (1:1)

Haggibor — CFR 2:0 (0:0)

Husos — Vasas 3:1 (1:1)

Amicale:

Minerul — Jiul 8:2 (4:1)

Ga.

ECONOMICE

Bugetul Municipiului Arad pe anul 1927

În fine, după un timp cam îndelungat, în ședința din 5 Martie a. c. a Delegațiunei permanente din municipiul Arad, s'a format bugetul municipiului, urmând a se dezbată în ședința proximă a consiliului comunal. Suma bugetului pe anul 1927 este de 81.519.915'30. aproape cu 20 de milioane mai mare ca al anului trecut.

Menționăm câteva capitole interesante din buget, cari au menirea frumoasă să modernizeze oarecum viața lucrurile de interes obștești, cum este, modernizarea abatorului, pentru care s'a luat suma de 1.200.000 Lei. Apoi, ajutorarea săracilor 200.000, mai mult cu 20.000 lei ca anul trecut. Pentru susținerea orfelinatului suma de 450.000 Lei. Subvențiile pentru societățile de binefacere, au fost reduse dela suma de 161.000 la 150.000 Lei. Pentru sporirea bibliotecii dela Palatul Cultural, suma de 100.000 Lei. Pentru sporirea muzeului, 150.000 Lei. Ajutorarea soc. culturale „Astra” 50.000 Lei. Pentru ajutorarea muzicii, militare, față de 80.000 din anul trecut 100.000 Lei. Ajutorarea soc. culturale sportive 200.000 Lei. Pentru edificarea Ligei Culturale din București 10.000 Lei. Pentru cumpărarea muzeului Balázs 100.000 Lei. Cumpărarea diferitelor instrumente necesare pompierilor 1 milion 100.000 Lei, Pentru ajutorarea inundațiilor din județ 150.000 Lei. Pentru ajut. sinistraților din București 30.000 Lei. Pentru ajutorarea trupelor teatrale române în propagandă 100.000 Lei. Pentru ajutorarea liceului Moise Nicoară 100.000 Lei. Pentru susținerea automobilului primăriei 100.000 Lei. Pensiunea funcționarilor 1.675.000 Lei. Pentru investițiile noi la baia comunală Neptum 400.000 Lei. Pentru iluminatul public 350.000 Lei etc

Salarul primarului s'a stabilit în suma de 20.000 Lei și 10.000 Lei cheltuieli de reprezentare. Referitor la

salarul membrilor delegațiunei permanente nu s'a decis urmând a se dezbată în ședința proximă a consiliului comunal. Ga.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich Inchiderea dela 7 Martie 1927

Berlin	123.25
Amsterdam	208.10
New-York	520 —
Londra	2523 25
Paris	2033. —
Milano	2282.50
Praga	1540. —
Budapesta	9090. —
Belgrad	913.50
București	310. —
Varșovia	58.05
Viena	7315. —

BUCUREȘTI

Devize

Paris	677. —
Berlin	40.95
Londra	838. —
New-York	172.50
Italia	761. —
Elveția	3325. —
Viena	24 35
Praga	512 50

Valute

Napoleon	670. —
Mărci	41. —
Leva	125. —
Lire otomane	88. —
Lire sterline	830. —
Fr. rancezi	6 80 —

Mica publicitate.

vizitatori. care cercetează par-tide și în provincă, pot primi în-credință și dela „Gloria” in-dustria de țesut roluri pentru fe-reastră. Arad, Str. Dna Balasa No. 166 (Demeter-ucca). 640

Haine (blouse) croșetate, veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la **SZANTÓ, Str. Eminescu 6.** Arad. 245

KNAPP

Îvopsește și curăță haine. — Atelierul în Arad, Str. Episcopul Radu 10. — Loc pen-tru strângerea haine-lor în Arad, Str. Brătianu 11. În edificiul Băncei Agrare Timi-șană. 271

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei Marți toată ziua și Vineri d. m. Pentru bărbați afară de Marți în toată ziua, iar Sâmbătă și după masă. — Baia-vașă deschisă în toată ziua de dimineața până seara. Hidroterapie, baie cu acid sulfuric și acid carbonic pt. femei după masă, iar pentru bărbați înainte de masă. (618)

VIN VECHIU

produs propriu și bine îngrijit în butelii la 637

Farmacia FÖLDES Arad.

În toată ziua mezeluri proas-pe, carne de porc, unsoare, clisă, tofelul de cârnuri proas-pe la 480

Șumandan Gheorghe și Fiul

Bulev. Regele Ferdinand No. 52. Cer sprijinul Oner. public românești

Dacă aveți nevoie de

ANUNT

modern, efctuos, cercetați Admini-oo străția oo

„Cuvântul Ardealului”

din Arad, Strada Românilor Nr. 6.

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii servit 000 conștiincios caută 000

hala de vin a viticulturii „Minorităților” aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escelente ! Deschis până la ora 12. 000 511

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460
Stofă școlară extra-
fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY : ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale
al doamnei **Cristina Săbau**
Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confectionează ; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerle etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimăriuni de modele pe pânză. 1

Cine vrea să cumpere mobilă să-și ia atîta oboseală și să cerceteze depozitul fabricii KLUK din Aradul-Nou lângă podul Mu-reșului. 000 621

Direcțiunea Uzinelor de Gaz
a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de calo-rie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lu-mina, încălzi, pregăti mîncări, a călca rufe și a ne scălda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian :
Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon : 27, 25, 16.

Biroul uzinelor
din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenziile etc. 3

Imprimeria Județului S. A.
Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Execută tot soiul de tipărituri aparțină toare artei tipografice. — Depozit de im-:: primare secretariale și advocațiale. ::

Ministerul Justiției
Comisiunea de Naturalizări.

—oo—
Conform art. 23 din legea pri-vitoare la dobîndirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturali-zare, spre știința acelor care ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

Domnule Președinte,

Subsemnata văduva lui Hugo Biheller, născută Ana Fränk! tot-odată și ca tutora legală și na-turală a copii lor minori Piroșca și Nicolae domiciliată în Arad, Strada Teodor Ciontea No. 16, unde locuim neîntrerupt din 4 Octomvrie 1914, cu onoarea Vă rugăm să binevoiți a-mi acorda cetățenia română prin naturali-zare cu dispensă de stagiu în baza documentelor aci anexate din care rezultă că întrunim con-dițiunile cerute de legea natura-lizări și până la rezolvarea defi-nitivă a-ne liber caveniul certi-ficat. 796

Cu stimă
văd. lul Hugo Biheller
născ. Ana Fränk!

Primăria comunei Măderat.

Nr. 344—1927. 800

Publicațiune.

Publicăm licitație publică pen-tru confectionarea alor 4 uniforme de vară pentru poliștii comunali, pe ziua de 12 Aprilie 1927 la ora 10 a. m.

Totodată și pentru confecțio-narea alor 4 părechi de bocanci. Licitatiunile se va ținea conf. legii contab. publice.

Măderat. la 5 Martie 1927.

Primăria comunală.

Citiți Cuvântul Ardealului!

Primăria comunei Vânători.

Nr. 6—1927. 797

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință gene-rală, că în ziua de 25 Martie 1927 la ora 10 a. m. se va ține licitație pt. angajarea unui inginer, care va înlocui fișele cadastrale redactate în limba străină, ale comunelor Luntreni și Vânători, cu fișe verificate în limba statului. Licitatiunea se va ținea în localul primăriei Vânători și în conformitate cu art. 72—83 din legea contab. publice.

Vânători, la 17 Martie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Nădlac.

Nr. ad. 29—927. 798

Publicațiune de licitație.

Primăria comunei Nădlac ține licitație publică, în ziua de 16 Apr. 1927, referitor la lîferarea lem-nelor de foc pe seama localului primăriei și notari comunali.

„La licitație se pot concu-ra numai înscris și cu oferte si-gilate.

Condițiunile se pot vedea zil-nic la biroul serviciului Economic financiar între orele oficioase.

Licitatiunea se va ținea în con-formitate cu art. 72—82 din le-gea contabilității publice.

Nădlac, la 1 Martie 1927.

Primăria.

Pian negru cu stru-n în platoșă cu ieftin de vânzare la

MELIȘ, atelier de
Arad, Strada Pompiliu
(fost Kasza-ucca)

Primăria comunei Măderat.

Nr. 343—1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștin-rală, că proiectul statule-tru asociația de pășuna-rialiștilor din comuna împreună cu proiectul reg-tului de pășunat și tablo-brilor cu data de 5 Mar-s'au afișat spre vedere la primăria comunei.

Aceasta publicațiune în baza art. de lege X de Măderat, la 5 Martie

Notar com.: (ss) G

Primăria comunei Bărsa.

Nr. 164—1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștin-blică, că în ziua de 29 Mar-la ora 9 a. m. se va ține tație publică pentru a da prindere cărăușia comunale pe anul 1927.

Prețul de strigare este Lei anual.

Licitatiia se va ținea formilate cu art. 72—83 gea contab. publice și nu oferte închisă.

Bărsa, la 26 Febr. 1927

Primar: Draga Ro

Notar: Mihai Buzzău.

Reclama
este sufletul
comerțului

Primăria comunei Nădlac.

Nr. 76—1927.

Publicațiune.

Având în vedere, că ținută în ziua de 4 Oct 1926, în urma ofertelor ex-a rămas fără rezultat, se la cunoștință generală di-că în biroul notarial Nadă-de 12 Martie 1927 la ora m. se va ținea licitațiune cu oferte închise și sigila-conformitate cu art. 72 și tori din legea contabilită-blice, pentru darea în iure-dere a reconstruirii podu-munal din Nadăș ori din ori din beton armat.

Pianul, devizul și cond-de licitație se pot vedea roul notarial Nadăș în între orele oficioase.

Amatorii vor depune of- oferta garanție de 10% de-vizul Serviciul de Poduri și se Arad.

Menționăm, că năsip și fereștrău este în loc, iar cărăușile necesare pentru portul materialului le dăm antreprenorului.

Nadăș la 1 Martie 1927

Primăria.